ARUBAVANDAAG

Promovenda Thaïs Franken ontwikkelt evaluatiemodel

Nieuwe blik op de waarde van maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisaties spelen een rol in het bestuur van Aruba. Maar wat is precies hun taak, en wat is hun daadwerkelijke bijdrage? Bestaande modellen die in grote landen zijn ontwikkeld volstaan niet om dit in kaart te brengen. Daarom is er een specifiek model nodig voor kleine eilandstaten.

Dit vormt de kern van het promotieonderzoek getiteld ‘Creating Values from the ground up’ van Thaïs Franken, MSc, lector/docent aan de Faculteit der Kunsten en Wetenschappen (FAS) van de Universiteit van Aruba.
Reeds in 2021 besloot Franken om te onderzoeken hoe het maatschappelijk middenveld meer betrokken kan raken bij het bestuur van Aruba en zichtbaarder kan worden, zodat hun werk ook daadwerkelijk wordt vertaald in beleid en uitvoering. “Heel vaak hoor je vanuit deze organisaties: ‘ze luisteren niet naar ons, we worden niet betrokken, onze aanbevelingen worden genegeerd,’” vertelt Franken.

Haar onderzoek richt zich op de vraag hoe gemeenschapsorganisaties waarde kunnen creëren, en wat die toegevoegde waarde precies inhoudt.

De onderzoeker koos ervoor om twee bestuursmodellen met elkaar te vergelijken, om zo te bepalen welke factoren een rol spelen in de effectiviteit van het maatschappelijk middenveld. Daarbij vergelijkt ze de situatie op Bonaire, waar sprake is van twee bestuurslagen, met die van Aruba, dat slechts één bestuurslaag kent. “Ik wil nagaan of verschillen in bestuursstructuur invloed hebben op het functioneren van maatschappelijke organisaties en op de waarde die zij creëren.”

Drie sectoren

Daarnaast vergelijkt Franken verschillende sectoren van het maatschappelijk middenveld. Een van de onderzochte sectoren is de gezondheidszorg, met nadruk op ouderenzorg, een van de grootste problemen op Bonaire en ook een groeiende zorg op Aruba.

Een tweede sector betreft welzijn, waar zij kijkt naar sociale organisaties die zich bezighouden met de rechten en bescherming van vrouwen en jongeren. “Thema’s als huiselijk geweld, die vrouwen en jongeren treffen, maar ook bredere maatschappelijke veranderingen spelen mee: de familie als kern is in de afgelopen decennia sterk veranderd; buitenlandse invloeden hebben normen en waarden verschoven; meer vrouwen zijn gaan werken; grootouders moeten vaker bijspringen, met als gevolg minder tijd voor kinderen. Dit alles binnen een economische situatie die spanningen in huishoudens verhoogt en dus het risico op huiselijk geweld vergroot.”

De derde sector is cultuur – het specialisme van de promovenda. Franken behaalde haar master in cultuurstudies. “Ik wil het diepere potentieel van de culturele sector onderzoeken. Economisch gezien richt onze arbeidsmarkt zich vooral op de hospitalitysector, maar we zien dat jongeren daar minder interesse voor hebben. Ze studeren niet meer om in het toerisme te werken, maar richten zich op de creatieve sector, data en datatechnologie,” legt ze uit. “Toch ontwikkelen we op Aruba geen economie die ruimte biedt aan ondernemerschap in die sectoren.” Haar doel is om inzicht te krijgen in hoe culturele organisaties in deze sector opereren en wat de toegevoegde waarde is van hun werk.

Tot nu toe blijkt uit het onderzoek dat sommige sectoren succesvoller zijn dan andere. Het uiteindelijke doel is om te achterhalen wat maakt dat een organisatie beter functioneert dan een andere. Speelt samenwerking met Nederland hierin een rol? Of gaat het juist om financiering? “Wat zorgt ervoor dat de ene organisatie meer middelen heeft of effectiever is dan de andere?”

Op basis van de voorlopige bevindingen blijkt de zorgsector beter georganiseerd dan welzijn en cultuur. Deze sector is sterker, ontvangt meer financiering en geniet meer aandacht. Ook hier is er een duidelijk verschil tussen Bonaire en Aruba. “Nederland investeert veel in de zorg. Op het gebied van samenwerking werken zorgorganisaties intensiever en beter samen dan organisaties uit de sectoren welzijn en cultuur. Ik wil weten waarom dat zo is.”

Nieuw model

Thaïs Franken gebruikte het zogenoemde Public Value Model om haar data te evalueren – “wat uiteindelijk de kern van het onderzoek vormt.” Toch kwam ze tot de conclusie dat dit model, dat ontwikkeld is voor landen als de VS en Nederland, niet werkt in de context van kleine eilandgemeenschappen. “We gebruiken veel bestuursmodellen en bestuurspraktijken uit grote, ontwikkelde landen als Nederland. De meeste theorieën die ontworpen zijn voor het ‘global north’ zijn niet toepasbaar op kleine eilandstaten en kleine gemeenschappen, waar machtsdynamiek en relaties tussen overheid en samenleving veel directer zijn,” legt Franken uit. Ook is er de factor van externe invloed, waardoor deze kleine gemeenschappen extra kwetsbaar zijn.

“We kopiëren modellen uit Nederland, maar ze werken niet in onze context. Wat ik heb gedaan, is nagaan wat er in die modellen aangepast moet worden om ze te laten aansluiten op de realiteit van een kleine eilandstaat.”
Franken ontwikkelde daarom een nieuw model om haar data te kunnen evalueren volgens een nieuw kader en te bepalen of dat werkt. Dat is de fase waarin haar onderzoek zich nu bevindt: “Ik ga de toegevoegde publieke waarde meten die maatschappelijke organisaties in de sectoren genereren. Vervolgens zal ik een analyse maken van de netwerken. Ik breng in kaart wie met wie samenwerkt, en waarom sommigen niet met elkaar samenwerken. Op die manier worden kansen en lacunes in het functioneren zichtbaar.”

In de laatste fase van haar onderzoek analyseert Franken het leiderschap binnen de organisaties om te achterhalen wat voor soort instrumenten zij nodig hebben om daadwerkelijk samen met de overheid te kunnen cocreëren: “Want het doel is dat maatschappelijke organisaties echt betrokken raken en een belangrijke rol spelen in het bestuur van Aruba. Maar om dat te bereiken, en hun eigen ruimte te vinden, moeten we begrijpen hoe we samen kunnen creëren. En dat vereist leiderschap dat het proces faciliteert. Wat we uiteindelijk willen, is dat deze organisaties zich niet alleen gehoord voelen, maar daadwerkelijk kunnen participeren in het bestuur van ons land,” aldus Franken.

Creating Value From the Ground Up | PhD Research

Why Aruba and Bonaire?

Two islands, one Kingdom

#calbasphdstories #fromthegroundup